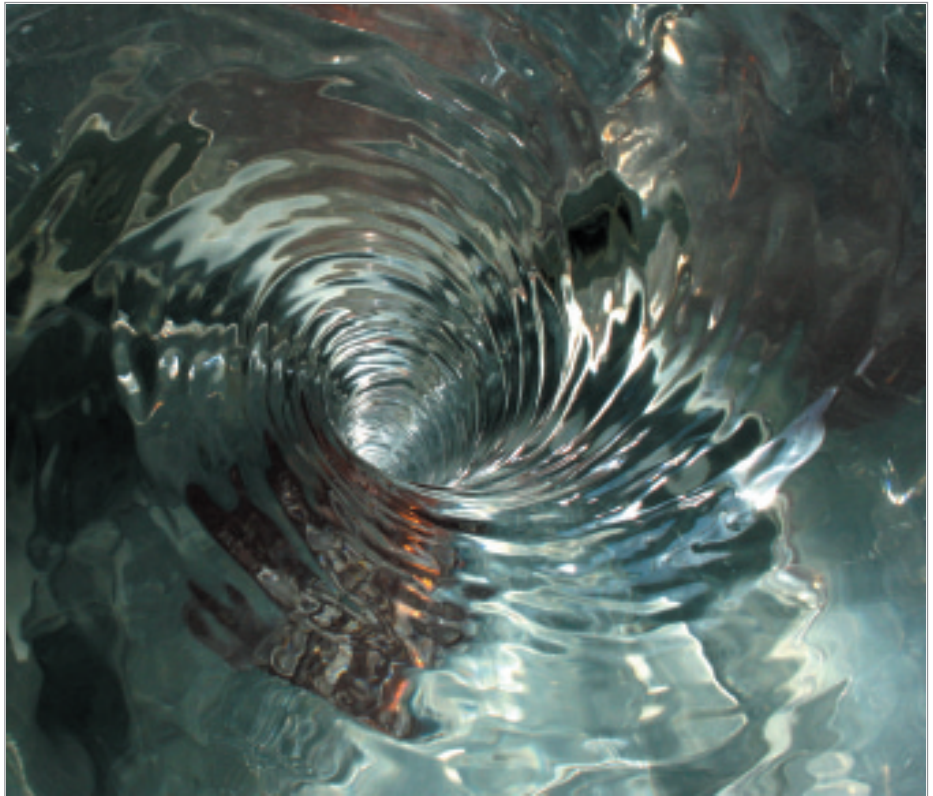

Badekarshvirvler og videnskabelig vanetænkning

Når vandet løber ud af et badekar eller af en håndvask, opstår der som regel hvirvel. Vandet løber ikke bare ned, men også rundt. Men hvilken vej løber det rundt? Er det med eller mod uret? Jeg har som mange andre i flere år troet, at det afhæng af, om hvirvlen opstår nord eller syd for ækvator. Jeg mente oven i købet, at det var noget, jeg havde lært under min universitetsuddannelse i fysik – og måske var det. Da jeg for nogle år siden skulle til Australien, besluttede jeg mig for selv at observere denne interessante forskel. Jeg undersøgte derfor et par hvirvler i vores køkkenvask i Vestbjerg og noterede omløbsretningen. Da jeg kom til mit hotelværelse i Australien, gentog jeg forsøget i håndvasken en del gange. Jeg opdagede, at det tilsyneladende var tilfældigt, hvilken vej vandet løb rundt. Jeg konkluderede, at jeg sikkert ikke havde undersøgt hvirvlerne under de rette omstændigheder. Det faldt mig ikke ind, at min teori om badekarshvirvler var forkert. Nu har professor Peder Tyvand overbevist mig om, at teorien ikke holder vand! Den er simpelthen forkert!

Eksemplet er lærerigt. Det viser, at man ikke skal tro på noget, bare fordi det har været god latin i videnskabelige kredse gennem mange år. Det kunne jo være videnskabelig vanetænkning, der faktisk slet ikke har hold i virkeligheden. Eksemplet viser også, at videnskabelig vanetænkning uden hold i virkeligheden ikke uden videre lader sig afsløre gennem nogle få observationer eller eksperimenter. Der skal mere til. Hvis vi iagttager noget, som synes at stride mod det, som vi opfatter som en veletableret teori, vil vi typisk i første omgang antage, at vi har begået en eller anden fejl i forbindelse med observatio-

Hvirvel set fra oven (Fra umb.no. Foto: Trond Solem)

nen eller eksperimentet. Det er naturligvis velbegrunderet, at der skal en del til, før vi er villige til at opgive en alment anerkendt teori, men det er en pointe, at almen anerkendelse af en teori ikke er det samme som teoriens sandhed.

Vanetænkning og fordomme i forbindelse med videnskabelige teorier om badekarshvirvler bør naturligvis kritiseres. Det er godt, at professor Tyvand nu har vist, at fysikken i dette tilfælde ikke siger det, som så mange hidtil har troet. Men meget værre er det naturligvis, når vanetænkning og fordomme i forbindelse med videnskabelige teorier fører til et verdensbillede, et livssyn eller en ideologi, som ret beset slet ikke

følger af en korrekt anvendelse af gennemtestede videnskabelige teorier. Når flere af tidens højtråbende ateister f.eks. hævder, at darwinistisk materialisme nødvendigvis følger af god videnskab, og at troen på skabelse nødvendigvis undsiges af god videnskab – ja, så er der tale om en yderst kritisabel anvendelse af videnskabelige teorier. I sådanne tilfælde er der et skrigende behov for at få misbruget af videnskaben afsløret. Det er den opgave, som vi lægger mest vægt på i ORIGOs sammenhæng. Også artiklerne i dette nummer af bladet har til formål at vise, at der bestemt ikke er nogen modsætning mellem god videnskab og kristen skabelsestro.

Peter Øhrstrøm